

Ідеї, розвинуті ще в період Нового часу та раніше, знайшли своє відображення у сучасній системі міжнародних відносин, її інституціях, які не є ідеальними, проте, все ж, поки залишаються єдиними регуляторами ситуації в світі. Звісно, сьогодні світові лідери розуміють, що досягнення «вічного миру» є неможливим прямо зараз, проте головне, що є розуміння принципової важливості побудови міждержавної політики на засадах мирного врегулювання конфліктів та нівелювання причин їх виникнення для наближення до ідеалів європейських просвітителів. Важливо докладати зусилля для подальшої деескалації зовнішніх та внутрішніх конфліктів шляхом поглиблення зв'язків різного плану між країнами (економічних, політичних, соціальних і т.д.), а також розширення просвітницької діяльності, будівництва освіти на ідейних засадах мирного співіснування людства та цінності людського життя. Так ми зможемо підготувати ґрунт для подальшого процвітання ідей всезагального, кантівського вічного миру та можливої її реалізації нашими нащадками на благо всього людства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Herbermann Marc. The Thorny Path to Eternal Peace: Applying Kant's Ideas to the Global Situation. E-Logos: Electronic Journal for Philosophy 21, 2014. С. 1–37.
2. Rzhavska, V. S. The perpetual peace projects as a trend in the scholarly thought of international law. Actual Problems of International Relations. Kyiv, 2019. 1.141. С. 38–45.
3. Szpakowska Zuzanna. War and peace in ancient philosophy. Studia Administracji i Bezpieczeństwa. Warszawie, 2019. 1.6. 223–239.
4. Андреева И.С., Гулыга А.В. Трактаты о вечном мире. / И.С. Андреева и А.В. Гулыга. М.: Соцэкгиз, 1963. 277 с.
5. Гусев В. И. Кант: філософське обґрунтування ідеї миру. Наукові записки НаУКМА. Київ, 2000. С. 8–16.
6. Кант И. Сочинения в шести томах. Т. 6./ В. Ф. Асмуса. А. В. Гулыги, Т. И. Ойзермана. М.: Мысль, 1966. 743 с.
7. Панафідін І. О. Філософська ідея миру: становлення та еволюція. Актуальні проблеми духовності. Кривий ріг, 2011. Вип. 12. С. 345–355.

*Киданюк Вікторія
Науковий керівник – доц. Грушко Валерій*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

У статті розглянуто феномен процесу трудової міграції на міжнародному рівні в сучасних умовах глобальної кризи. Основна увага зосереджена на виокремленні причин та передумов виникнення та існування міжнародної трудової міграції. У статті також проаналізовано причини виникнення та розвитку трудової міграції. Розглянуто позитивні та негативні наслідки трудової міграції, висвітлено статистику трудової міграції в Україні.

Ключові слова: міграція, міграційна політика, міграційні процеси, робоча сила, міжнародна трудова міграція, фактори протягання/виштовхування.

Постановка проблеми. Міграція є досить неодноманітним та різностороннім явищем, а також однією з необхідних умов функціонування ринку праці. Міжнародна трудова міграція є частиною міграційного процесу, що відбувається у всьому світі, і є чи не найважливішою формою міжнародних економічних відносин. Від масштабів і спрямованості міжнародної

трудової міграції залежить кількісна забезпеченість національної економіки трудовою зайнятістю та якість трудового потенціалу. Отже, зростання масштабів трудової міграції останнім часом сприяє зростанню актуальності даної проблеми (економісти та політики виокремлюють економічні та соціальні плюси і мінуси трудової міграції).

Метою даної статті є дослідження процесу міграції робочої сили на міжнародному рівні.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна міграція робочої сили (від лат. migration – рух, переміщення) – це переміщення працездатного населення з однієї країни в іншу в межах світового ринку праці. Це, насамперед, форма руху відносно надлишкового працездатного населення з одного центру в інший. Причини економічного характеру міграції населення полягають у величині заробітної плати, диференціації рівнів економічного розвитку окремих країн, наявності дефіциту робочих місць в деяких з них, функціонуванні міжнародних корпорацій, що сприяють відтоку робочої сили для роботи в закордонних філіях.[8].

Також, поряд з трудовою міграцією проблемою стає і вимушене переміщення людей працездатного віку, яке є наслідком військових та політичних подій, переслідування на релігійному та етнічному ґрунті, та інших причин, які змушують населення змінювати місце проживання, що прямим чином впливає на міжнародний ринок праці.

Глобалізація торгівлі, розвиток транспорту і засобів комунікації, певна уніфікація законодавства у різних країнах деякою мірою спрощують процес переміщення населення з однієї країни в іншу, таким чином сприяючи міграційним процесам.

Основними причинами, які зумовлюють міжнародну міграцію робочої сили, є [6]:

- незадовільні економічні умови життя працездатного населення в країнах еміграції (низький рівень заробітної плати, безробіття, низький життєвий рівень, зубожіння і т. д.);

- політичні причини;
- релігійні причини;
- військові причини;
- культурні причини.
- національні причини;
- порівняно вищий технічний рівень умов праці в країнах імміграції;
- природні катаклізми в країнах еміграції і вищий рівень охорони навколишнього середовища у країнах імміграції;
- кращі соціальні умови у країнах імміграції;
- стабільний порівняно високий рівень заробітної платні в основних імміграційних центрах (США, Західна Європа);

На основі загальних законів міграції, теорії факторів притягання /виштовхування (pull/push) можна виділити такі загальні міграційні фактори притягання трудових мігрантів:

1) економічні (середній розмір заробітної плати, якість життя населення, наявність робочих місць, рівень цін в країні, стабільний розвиток економіки, індекс людського розвитку);

2) соціально-культурологічні (позитивна демографічна ситуація в країні, сприятливі умови праці, висока якість освіти, добре функціонуюча система охорони здоров'я, відсутність релігійних переслідувань, расової та етнічної дискримінації, можливість розвитку та самореалізації);

3) політичні (стабільність політичної системи, розвиток демократії, відсутність корупції та воєнних конфліктів) [7].

4) екологічні (сприятлива екологічна ситуація, низький рівень радіації, збереженість природних ресурсів та розвиток рекреації);

Окрім цього, виникають певні передумови розвитку міжнародної трудової міграції, таких як: розбудова інституцій, які впорядковують міжнародне право; зближення та інтеграція різних цивілізацій; формування міжнародних мереж суб'єктами економічної діяльності і самих мігрантів удосконалення інфраструктури (зв'язку, транспорту, міжнародних грошових переказів і т.д.). На міжнародну міграцію також впливає: економічна інтеграція, економічна лібералізація, розвиток міжнародного поділу праці, демографічні і соціальні контрасти, небезпеки викликані через політичні причини, екологічні проблеми у певних частинах світу.

Комбінація представлених факторів і передумов формує тенденції розвитку міжнародної трудової міграції як загальносвітового явища та може розглядатися стосовно світового співтовариства загалом або щодо певних груп країн [6].

У кожній країні у певний період часу складається унікальна комбінація факторів розвитку міжнародної трудової міграції. Прояв їх впливу відбувається у межах наявних у конкретній державі суспільних інститутів, особливостей зовнішньої мобільності та впливом на них глобальних факторів і тенденцій до лібералізації. Цікавим є те, що для кожної категорії мігрантів характерна своя специфіка. Зокрема, висококваліфіковані фахівці частіше виїжджають не стільки через низький рівень оплати праці, скільки через «неможливість реалізувати свій творчий і науковий потенціал» [8].

Можливість трудової міграції розширюється в міру формування єдиного світового економічного простору, у тому числі інформаційного та транспортного [6].

Міжнародна трудова міграція має як позитивні, так і негативні соціально-економічні наслідки. По-перше, в основному, від міграції, вииграють самі мігранти, оскільки вони зазвичай їдуть в інші країни, щоб покращити свій рівень життя та матеріальне становище. Також вииграють від міграції і підприємці, що наймають мігрантів на роботу, оскільки їхні вимоги щодо заробітної плати нижчі, крім того, відсутній профспілковий захист іммігрантів тощо [1, с. 77].

Міжнародна трудова міграція дає змогу країнам-імпортерам трудових ресурсів економити на підготовці спеціалістів і знижувати витрати виробництва за рахунок використання дешевої робочої сили. Країни-експортери робочої сили виграють від трудової міграції, тому що

- знижується гострота проблеми безробіття;
- експорт трудових ресурсів, як і будь-який інший експорт, приносить країні певний зиск (у цьому разі це валютні перекази емігрантів своїм сім'ям). Переказані грошові суми, як правило, в банках країни-експортера обмінюються на національну валюту, отже, іноземна валюта залишається в цих банках країни-експортера робочої сили:

- ротація, тобто повернення на батьківщину одних і еміграція інших громадян, сприяє (з часом) зростанню кваліфікації й досвіду місцевих спеціалістів [1, с. 43-44].

Виграє від міжнародної трудової міграції все світове господарство, оскільки переливання трудових ресурсів поліпшує їхнє становище, що, в свою чергу, сприяє зростанню світового сукупного продукту.

До негативних наслідків міжнародної трудової міграції для країн-імпортерів трудових ресурсів слід віднести:

- виникнення додаткових проблем, пов'язаних із соціальним захистом іммігрантів;
- додаткові витрати з бюджету на підготовку нових спеціалістів через «відплив умів»);
- вплив національної валюти за кордон у вигляді переказів;
- поглиблення проблеми пошуку місця роботи для місцевого населення країни-імпортера трудових ресурсів;
- втрата висококваліфікованих спеціалістів при репатріації мігрантів (після повернення мігрантів на батьківщину);
- необхідність пошуку шляхів захисту своїх громадян-мігрантів від дискримінації [1, с. 56-57].

Імміграція українців за кордон набирає обертів з 2009 року. Незважаючи на те, що наші світові друзі активно приймають участь у трудовій міграції, достовірних даних про їх кількість Україна, на жаль, не має. Загальну оцінку кількості мігрантів можна отримати, аналізуючи дані країн ЄС, дані Державної прикордонної служби України, яка фіксує фактичні перетини кордону.

За даними ООН, кількість міжнародних мігрантів у світі збільшилось за дев'ятнадцять років у період з 2000 по 2021 рік, досягнувши 300 мільйонів в 2021 році [2].

Загальна чисельність українського населення, яке брало участь у трудовій міграції у період з 2015 по першу половину 2017 року, становить приблизно 4 млн. осіб (тобто близько 16 % працездатного населення) [7].

За даними Міністерства соціальної політики, в 2019 році налічувалося 3,2 млн трудових мігрантів. В окремі періоди, під час сезонних робіт, було 7-9 млн мігрантів [3].

У 2020 році, за даними голови Національного банку України, було близько 3 млн трудових мігрантів. Початкові оцінки міграційних потоків в 2020 році показують, що пандемія COVID-19 значно вплинула на кількість мігрантів в першій половині 2020 року [5]. У 2021 році, за даними Інституту демографії та соціальних досліджень, кількість трудових мігрантів становила 2,5-3 млн.

Російське вторгнення в Україну, що розпочалося 24 лютого 2022 року призвело до безпрецедентного з часів Другої світової війни явища – масової міграції населення Української держави та появи не відомого раніше в українському суспільстві феномена багатомільйонних вимушених мігрантів, внутрішньо переміщених осіб, біженців, переселенців, шукачів притулку й емігрантів.

За даними ДССУ, протягом 24 лютого — 3 червня 2022 року з України виїхали понад 5,2 млн осіб. За даними Агентства ООН у справах біженців (УВКБ ООН), станом на 9 червня 2022 року у країнах Європи перебувають понад 4,9 млн біженців [3].

За даними УВКБ ООН, станом на 9 червня понад 3,2 млн біженців з України зареєструвалися у Європі для отримання тимчасового захисту або подібного статусу. Серед країн Європи, в яких найбільше українських мігрантів, — Польща (1,1 млн), Німеччина (565 тис.), Чехія (366 тис.), Іспанія (118 тис.), Болгарія (113 тис.) та Італія (97 тис.). Станом на 19 травня 2022 року 31 699 осіб подалися на статус біженця [2].

Висновок. Отже, міжнародна трудова міграція є необхідною об'єктивною умовою економічного розвитку кожної країни. Міжнародна трудова міграція має як позитивні, так і негативні наслідки. В епоху глобалізації ринку праці, попит на іноземну робочу силу в країнах-імпортерах є основною рушійною силою міжнародної трудової міграції. Проте до міжнародної трудової міграції залучені не лише безробітні, а й частина зайнятого населення. В останньому випадку імміграція зумовлена пошуком більш сприятливих умов праці. Людський ресурс переміщується з країн із нижчим рівнем життя та заробітною платою до країн із вищим рівнем заробітку. Національні відмінності в заробітній платі є об'єктивною основою умовою та причиною трудової міграції. Сьогодні Україна є країною-донором трудової міграції, і найближчим часом кількість мігрантів буде зростати у зв'язку з останніми подіями, що призведе до значної втрати людського капіталу України та зниження рівня міжнародної конкурентоспроможності країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Будкін В.С. Міжнародна міграція робочої сили / В.С. Будкін // Українська дипломатична енциклопедія: У 2–х т. К.: Знання України, 2004.Т.2. 812 с.

2. Департамент ООН з економічних і соціальних питань. URL: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimates19.asp> (дата звернення: 02.10.2022)
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.10.2022)
4. Інститут демографії та соціальних досліджень. URL: <https://idss.org.ua/index> (дата звернення: 02.10.2022)
5. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/> (дата звернення: 01.10.2022)
6. Петюх В.М. Міжнародна трудова міграція URL: <https://buklib.net/books/32889/> (дата звернення: 01.10.2022)
7. Портал глобальних даних про міграцію. URL: https://migrationdataportal.org/?i=stock_abs_&t=2019&m=1 6. (дата звернення: 02.10.2022)
8. Ушенко Н.В., Покормяк А.С. Міжнародна міграція робочої сили: причинно-наслідковий аналіз / Н.В. Ушенко, А.С. Покормяк // Інтернаука, № 2, 2018.

Михаць Володимир

Науковий керівник – доц. Григорук Наталія

СПРОБИ БРИТАНСЬКОГО УРЯДУ СПОВІЛЬНИТИ ДЕРЖАВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ В КОЛОНІЯХ (1945-1953 РР.)

Ставши однією з найбільших колоніальних імперій світу, Англія у ХХ ст., мала практично по всіх куточках планети свої колонії. Варто зазначити, що вони були як континентальні, так і острівні. Раніше Британії, належало близько 1/5 частини суші. Однак, англійські уряди все-одно бажали розширювати свої володіння, або хоча б не так швидко їх втрачати, а втративши, могли продовжувати здійснювати значний вплив на новостворені країни. Це можна легко зрозуміти, оскільки колонії давали сировину, ринок збуту для англійських товарів, і було куди вкладати англійський капітал, окрім цього, це значно підсилювало становище Британії на світовій політичній арені. А у зовнішній політиці, всі англійські уряди, попри ворожнечу між партіями, бажали тільки одного – зберегти першість у світі, не зважаючи на бажання підкорених територій отримати справжню незалежність від метрополії.

Актуальною ця тема є, оскільки, «колоніалізм» існує по сьогоднішній день, але дещо видозмінений, і названий іншими словами, яскравим прикладом цього може виступати Росія, нам варто зрозуміти, що від такого способу утвердження держави на політичній арені варто відмовитись. Оскільки, на прикладі Великобританії можна усвідомити, що колонії це пережиток минулого і на сучасному етапі розвитку людства від «політики колоніалізму» бажаних результатів ми не отримаємо, як би це не називали. Відповідно, для розвитку тієї чи іншої держави стає необхідним акцентування уваги на економічній та ринковій складовій, а не на загарибницькому розширенні території для здобуття сировини та ринків збуту. У свою чергу варіант мирного економічного піднесення можливий тільки між вільними та незалежними державами.

Отже, метою даної роботи є розкриття одного зі шляхів виходження Британських колоній зі складу Імперії, водночас втримування Британської держави на перших сходинках міжнародної політичної арени і методів утримання там у післявоєнних реаліях. В цей же час